

Ю.М. Черноус

кандидат юридичних наук, доцент
(Національна академія внутрішніх справ)

УДК 343.5 : 351.7

ЗАВДАННЯ ІНТЕРПОЛУ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИНАМИ МІЖНАРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

Розглянуто особливості використання правоохоронними органами допомоги Інтерполу у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів міжнародного характеру.

Ключові слова: *Інтерпол, НЦБ Інтерполу України, злочини міжнародного характеру, обмін інформацією, розшук осіб, слідчі дії.*

Рассматриваются особенности использования правоохранительными органами помощи Интерпола в предупреждении, раскрытии и расследовании преступлений международного характера.

Ключевые слова: *Интерпол, НЦБ Интерпола Украины, преступления международного характера, обмен информацией, розыск лиц, следственные действия.*

This article discusses the features of the scientific use of police assistance of Interpol in the prevention, detection and investigation of crimes of international nature

Keywords: *Interpol, Interpol National Central Bureau of Ukraine, crimes of international nature, information exchange, wanted persons investigation.*

Постановка проблеми. Ряд важливих завдань у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру вирішується за сприянням міжнародних організацій і реалізується на глобальному та регіональному рівнях. Провідне місце серед міжнародних організацій глобального рівня займає Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол.

Питання діяльності Інтерполу розглядалися у численних публікаціях провідних вітчизняних та зарубіжних науковців. Враховуючи напруження вчених, ми хочемо звернути увагу на особливості залучення допомоги Інтерполу в попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів міжнародного характеру.

Виклад основного матеріалу. Інтерпол – це глобальна міжнародна міждержавна організація, до якої входить 188 країн світу. Радянський Союз став членом Інтерполу 1990 р., а з набуттям нашою державою незалежності членство в Інтерполі відбулося 1992 р. на 61-й сесії Генеральної Асамблеї Інтерполу в м. Дакар (Сенегал).

Структура Інтерполу передбачає функціонування в кожній державі-члені Національного центрального бюро (НЦБ) Інтерполу – підрозділу, який безпосередньо забезпечує міжнародне співробітництво

правоохоронних органів своєї держави в рамках Інтерполу. В Україні це НЦБ Інтерполу України (Укрбюро Інтерполу), що функціонує в структурі МВС України.

Як зазначає О.М. Бандурка, у повсякденній практиці Інтерпол не стикається з усіма видами злочинів міжнародного характеру, але існує досить стійка група злочинних діянь, які фігурують в офіційних запитах правоохоронців і задля розкриття яких здійснюється активне співробітництво поліцейських служб. Найпоширенішими серед них нині є тероризм, фальшивомонетництво, незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин, відмивання „брудних” коштів, викрадення культурних цінностей і антикваріату, торгівля людьми [1, с. 238].

Розглянемо особливості залучення допомоги Інтерполу в попередженні, розкритті та розслідуванні окремих злочинів міжнародного характеру.

Міжнародний тероризм – це найбільш тяжкий злочин міжнародного характеру, що має наслідком безглузду загибель людей, порушує нормальну дипломатичну діяльність держав та її представників, ускладнює здійснення міжнародних контактів, зустрічей, а також транспортних зв'язків між державами [2, с. 72]. Міжнародна протиправність даного діяння закріплена в Міжнародній конвенції про боротьбу з бомбовим тероризмом 1997 р., Міжнародній конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 р., Європейській конвенції про боротьбу із тероризмом 1977 р., Міжнародній конвенції про боротьбу з актами ядерного тероризму 2005 р., Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму 2005 р. На національному рівні кримінальну караність тероризму передбачено ст. 258 „Терористичний акт” КК України та інших (ст. 258-1 – 258-5 КК України).

Злочином міжнародного характеру теракт вважається у таких випадках: 1) жертвами терористичних актів стають громадяни та організації різних держав; 2) терористичний акт починається в одній державі, а закінчується в іншій; 3) матеріально-технічна підтримка терористів надходить із-за кордону, де фактично відбувається готування до терористичного акту; 4) лідери терористичних організацій мають за мету впливати більш ніж на одну державу; 5) шкода від терористичного акту заподіюється різним державам та міжнародним організаціям [3, с. 170].

Ухвалені на 67-й Генеральній Асамблеї Інтерполу (Каїр, 1998 р.) «Нові керівні принципи боротьби з тероризмом» передбачають обов'язок держав – членів організації повідомляти Генеральний секретаріат і НЦБ окремих країн про злочини терористичної спрямованості за ряду визначених умов, зміст яких пов'язаний із зазіханням чи вчиненням теракту на території кількох держав, якщо його фінансування має іноземне походження тощо [1, с. 240-241].

Враховуючи надзвичайну небезпеку і тяжкість наслідків, тероризм у міжнародних угодах визнається екстрадиційним злочином. Терористи повинні передаватися державі, громадянами якої вони є, а за неможливості видачі застосовуються заходи з передачі провадження у кримінальних справах.

Про актуальність проблематики свідчить й та обставина, що 2009 р. Укрбюро Інтерполу реалізувало 106 контактів з державами – членами Інтерполу з питань боротьби з тероризмом, 2010 р. – 127 контактів, 2011 р. – 134 контакти. Інтерпол у боротьбі з міжнародним тероризмом використовує низку заходів, одним із яких є функціонування на офіційному сайті Генерального секретаріату Інтерполу спеціальної сторінки «Wanted-Persons» [4] (Розшукувані особи), де розміщені дані про міжнародних злочинців (в тому числі й терористів) та осіб, які безвісно зникли («Missing Persons») [4].

Незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин характеризується стрімким поширенням у світі, соціальною та економічною небезпекою для людства, що зумовлює потребу міжнародного співробітництва правоохоронних органів та міжнародних організацій. Міжнародна протиправність вказаних дій закріплена за змістом Єдиної конвенції про наркотичні засоби 1961 р., Конвенції про психотропні речовини 1971 р., Конвенції про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р.

КК України окреслює кримінальну караність відповідних дій за змістом розділу XIII „Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення” (ст.ст. 305-320). У боротьбі з незаконним обігом наркотиків прийнято низку законів України, спеціальних державних програм.

На міжнародному рівні все частіше доводиться вести мову про наркобізнес, що характеризується діяльністю організованих злочинних угруповань з відповідним фінансовим, ресурсним забезпеченням; системою транспортування і збуту (реалізації оптових партій наркотичних засобів і поширення їх в роздріб); подальшим „відмиванням” отриманих прибутків.

Питанням боротьби зі вказаними злочинними діями міжнародного характеру приділяється увага за змістом п. 2.5. Інструкції про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів [5]. Так, правоохоронні органи України за відповідними запитами мають можливість одержати з Генерального секретаріату Інтерполу та НЦБ Інтерполу зарубіжних країн таку інформацію: а) про осіб, які проходять у справах стосовно незаконного обігу наркотиків; б) про злочинні угруповання, які займаються наркобізнесом; в) про

факти вилучення наркотиків; г) про основні види наркотичних засобів та психотропних речовин, що перебувають у незаконному обігу; д) про нові види наркотиків, які з'явилися в обігу; е) про методи нелегального виготовлення наркотиків, найпоширеніші способи упаковки, виявлені підпільні лабораторії; ж) про канали транспортування, методи приховування та ряд інших (п. 2.5.1).

У кожному випадку вилучення на території України так званих „важких” наркотиків (героїну, кокаїну), а також психотропних субстанцій, синтетичних наркотиків та прекурсорів орган, який їх вилучив, протягом 5 діб з моменту вилучення повинен інформувати НЦБ, обов'язково повідомивши відомості згідно з п. 2.5.2. Інструкції [5].

За наявності інформації про причетність конкретних осіб до міжнародного наркобізнесу правоохоронні органи України можуть звернутися до НЦБ для одержання щодо цих осіб відомостей, що знаходяться в базах даних Генерального секретаріату Інтерполу та НЦБ Інтерполу інших країн.

За наявності відповідних даних і підстав правоохоронні органи України каналами НЦБ можуть координувати з правоохоронними органами інших країн спільні операції, які проводяться методом контрольованої поставки, та інші оперативно-розшукові заходи (п. 2.5.6 Інструкції).

Як свідчить вивчення статистичних даних, по лінії Інтерполу питанням боротьби з незаконним обігом наркотиків приділяється достатня увага. Зокрема, 2009 р. відбулося 814 контактів Укрбюро Інтерполу з питань боротьби з незаконним обігом гашишу, маріхуани, кокаїну, прекурсорів, синтетичних наркотичних засобів тощо, 2010 р. – 863 контактів, 2011 р. – 798 контактів з НЦБ Інтерполу інших держав. Вказана інформація ще раз переконує про зростання кількості вчинюваних злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, що є глобальною проблемою для всієї світової спільноти.

Відмивання коштів, здобутих злочинним шляхом, отримало широкі розповсюдження у країнах із ринковою економікою. Механізм цих злочинів достатньо складний, адже отримані злочинним шляхом гроші вивозяться за кордон і розміщуються в різних країнах на рахунках комерційних банків. На ці кошти офіційним шляхом купуються валюта та цінності, створюються підприємства тощо.

Цей злочин має міжнародний характер згідно із Конвенцією про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, 1990 р., Конвенцією ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. Держави-учасниці зобов'язалися вжити законодавчих та інших заходів, щоб дії із відмивання коштів (ст. 6 Конвенції 1990 р. [6, с. 391]), вчинені навмисно, розглядалися як злочинні згідно з внутрішнім законодавством.

У КК України за вчинення зазначених дій передбачена відповіда-

льність за ст. 209 „Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом”, ст. 209-1 „Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму” та ін.

Центральною ланкою у координації міжнародних зусиль щодо протидії відмиванню коштів є FATF, яка була створена 1989 р. державами „великої сімки”. За своїм юридичним статусом FATF – міжурядовий орган, метою якого є сприяння боротьбі з відмиванням коштів на національному та міжнародному рівнях [7, с. 287-288]. В аспекті нашого дослідження особливе значення мають Сорок рекомендацій групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) [8], а також ряд заяв FATF. Сутність вказаних рекомендацій зводиться до таких положень: встановлення кримінальної відповідальності за відмивання коштів; обов’язкова ідентифікація клієнтів фінансовими установами; введення систем внутрішнього контролю і обов’язкових повідомлень про підозрілі операції; адекватність систем фінансового нагляду; необхідність приєднання до міжнародних угод у боротьбі з відмиванням коштів і запровадження зазначених рекомендацій у національному законодавстві [7, с. 288].

Інструкцією [5] передбачено, що під час проведення оперативно-розшукових заходів та слідчих дій, пов’язаних з розкриттям злочинів у сфері економіки та фінансів (до яких слід віднести й відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом), через НЦБ можна одержувати з Генерального секретаріату або НЦБ Інтерполу в іноземних країнах таку інформацію: а) офіційні назви комерційних структур та інших юридичних осіб – суб’єктів підприємницької діяльності, розташованих за кордоном; б) дату їх реєстрації у відповідних державних органах, юридичну адресу, номери телекомунікаційних засобів; в) прізвища та імена керівників таких структур; г) основні напрямки діяльності; д) розміри статутного капіталу; е) відомості про припинення діяльності; ж) відомості кримінального характеру стосовно їх керівників та інших працівників (п. 2.1.1). З деяких країн можна отримати інформацію про укладені іноземними фірмами угоди з українськими юридичними та фізичними особами або за їх участю та про наслідки їх виконання.

Відомості про відкриття фізичними особами, в тому числі громадянами України, та юридичними особами фінансових рахунків у іноземних банках, а також про рух коштів у них, про укладення угод між українськими та іноземними юридичними особами становлять, як правило, банківську чи комерційну таємницю і можуть повідомлятися іноземними правоохоронними органами лише після розгляду офіційного звернення Генеральної прокуратури України центральним органом юстиції (прокуратури) запитуваної держави в порядку надання

правової допомоги в кримінальній справі.

Так, у справах про відмивання коштів 2009 р. органами Укрбюро Інтерполу було здійснено 312 контактів з НЦБ Інтерполу інших держав, 2010 р. – 230 контактів, 2011 р. – 182 контакти. Інтерпол, виконуючи звернення і запити НЦБ країн – членів Інтерполу щодо сприяння, виявлення, вилучення і конфіскації доходів від злочинної діяльності, фактично бере участь у реалізації «Сорока рекомендацій» FATF. У ст. 31 документу передбачено, що «міжнародні компетентні органи (Інтерпол і Міжнародна митна організація) повинні нести відповідальність за збирання і надання компетентним органам інформації щодо останніх розробок у процесах і методах відмивання грошей» [1, с. 249].

Слід зазначити, що при розслідуванні злочинів міжнародного характеру взаємодія правоохоронних органів з Інтерполом найчастіше застосовується з метою: 1) обміну інформацією; 2) ідентифікації та перевірки осіб за обліками поліцій зарубіжних країн; 3) проведення міжнародного розшуку каналами Інтерполу, екстрадиції; 4) взаємодії правоохоронних органів України з правоохоронними органами зарубіжних країн каналами Інтерполу при виконанні процесуальних, слідчих дій та оперативно-розшукових заходів.

Таким чином, у справах про злочини міжнародного характеру правоохоронні органи України за відповідними запитами мають можливість одержати з Генерального секретаріату Інтерполу та НЦБ Інтерполу зарубіжних країн *інформацію* про: 1) протиправну діяльність особи; 2) особу (осіб), які підозрюються у вчиненні злочину та їх зв'язки, а також про обвинувачених; 3) місцеперебування або проживання підозрюваних та обвинувачених, що виїхали за кордон; 4) про спосіб вчинення злочину, інші обставини його вчинення; 5) про протиправну діяльність організованих угруповань, а також їх членів; 6) про комерційні структури, інші юридичні особи, розташовані за кордоном, які причетні до протиправної діяльності; 7) про транспортні засоби, які були викрадені, та їх власників; 8) про наркотичні засоби, психотропні речовини, предмети антикваріату, підроблені документи, гроші та інші об'єкти, пов'язані з подією злочину; 9) аналітичну, наукову, статистичну та довідкову інформацію з питань правоохоронної діяльності тощо.

За характером інформація, якою обмінюються підрозділи, може бути оперативно-розшуковою, оперативно-довідковою, криміналістичною, а за формою – процесуальною та непроцесуальною.

Важливим напрямом взаємодії є *ідентифікація та перевірка за обліками* поліцій зарубіжних країн осіб, причетних до вчинення злочинів міжнародного характеру. З метою встановлення осіб, які вчинили злочини, правоохоронні органи при наявності відбитків пальців (у тому числі вилучених з місць вчинення злочинів) можуть звертатися

до Генерального секретаріату Інтерполу та НЦБ Інтерполу іноземних держав за відповідним сприянням. Відповідний запит оформлюється згідно з встановленими вимогами, додаються дактокарти чи копії інших слідносіїв чи їх збільшені фрагменти (п. 3 Інструкції 1997 р.).

Практика вирішення поставлених завдань на світовому рівні зумовлює необхідність удосконалення положень вказаної Інструкції [5]. Адже сьогодні можливості Інтерполу дозволяють ідентифікувати особу не лише за слідами її рук, але й з використанням ДНК-аналізу [4]. Важливо регламентувати цю форму ідентифікації осіб у відомчих нормативних актах, враховуючи питання обміну даних ДНК-аналізу (зокрема, підозрюваних, обвинувачених, жертв злочинів та стихійних лих) між Генеральним секретаріатом та НЦБ Інтерполу різних держав, використання такої інформації з метою ідентифікації.

Для прикладу можна навести законодавство Швейцарії. Так, Кримінальний кодекс Швейцарської конфедерації визначає, що співробітництво з метою ідентифікації людини може здійснюватися за допомогою інформаційної системи на основі ДНК-профілів і регулюється окремим Законом від 20 червня 2003 р. (Code pénal suisse du 21 décembre 1937 (Etat le 1er janvier 2012). Art. 354. Collaboration à des fins d'identification de personnes¹) [8].

Іншого змісту набуває розуміння взаємодії НЦБ Інтерполу у справах про злочини міжнародного характеру у сфері організації *міжнародного розшуку та екстрадиції*. За таких умов НЦБ Інтерполу виступає не тільки посередником і суб'єктом взаємодії, а й органом, що безпосередньо організовує та координує проведення розшукових заходів, бере безпосередню участь в екстрадиції.

Міжнародному розшукові з ініціативи правоохоронних органів України підлягають: 1) особи, які виїхали за межі України і ухиляються від кримінальної відповідальності та відбуття покарання за злочини, за які згідно з чинним законодавством або судовим вироком, що набув законної сили, передбачене (призначене) покарання у вигляді позбавлення волі на строк не менше шести місяців; 2) громадяни, які пропали безвісти – за наявності вірогідних відомостей про виїзд розшукуваних за кордон; 3) іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні і щодо яких отримана інформація про вчинення ними злочинів на території інших держав (п. 4.3 Інструкції) [5].

Підставою для міжнародного розшуку громадян України є запит правоохоронного органу, надісланий до НЦБ. У запиті повинна бути викладена повна та об'єктивна інформація про події, факти щодо розшукуваних осіб, особливості вчиненого ним злочину та здійснюваного провадження у кримінальній справі тощо (відповідно до вимог п. 4 Інструкції) [5].

Згідно зі статистичними даними Укрбюро Інтерполу, 2010 р. було встановлено місцезнаходження 228 осіб, розшукуваних правоохорон-

ними органами України та зарубіжних країн за вчинення злочинів. Із них 149 осіб, розшукуваних правоохоронними органами України, встановлені на території зарубіжних країн, зокрема, в Росії – 37 осіб, Італії – 21 особа, Німеччині – 13 осіб, Польщі та Чехії – по 12 осіб тощо. На території України встановлено 79 осіб, розшукуваних правоохоронними органами Росії, Чехії, Молдови, Латвії, Азербайджану, Узбекистану, Білорусі, Німеччини, Грузії, Іспанії, США, Румунії, Польщі, Туреччини, Великобританії, Естонії, Ірану та інших держав.

За безпосередньої участі працівників Робочого апарату Укрбюро Інтерполу здійснено екстрадицію в Україну 69 осіб, розшукуваних правоохоронними органами України за вчинення злочинів, а також забезпечено здійснення екстрадиції з України 15 осіб.

Важливо вказати таку форму взаємодії правоохоронних органів України з правоохоронними органами іноземних держав каналами Інтерполу, як виконання кримінально-процесуальних дій (див. п. 5 Інструкції). Щоправда, термін „кримінально-процесуальні дії” володіє високим ступенем умовності, адже більш точно вести мову про сприяння у проведенні процесуальних, слідчих дій та оперативно-розшукових заходів.

Висновки. Вважаємо, що, виходячи із сучасного стану злочинності та заходів боротьби з нею, потребує перегляду питання удосконалення змісту Інструкції 1997 р. [5], що є правовою основою взаємодії правоохоронних органів каналами Інтерполу. Зокрема, за змістом Інструкції передбачаються особливості боротьби з окремими групами злочинів: у сфері економіки та фінансів; у сфері боротьби з незаконним виготовленням підроблених грошових знаків; у сфері попередження, розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних з транспортними засобами; у сфері боротьби з посяганнями на культурні цінності та предмети антикваріату; у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків; у сфері боротьби з незаконним обігом вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухівки та вибухових пристроїв; у сфері боротьби із злочинами, пов'язаними з підробкою документів; злочинів, пов'язаних з екологією, а також з викраденням та незаконним перевезенням радіоактивних речовин. Однак сьогодні перелік злочинів, у боротьбі з якими необхідна взаємодія правоохоронних органів різних держав та Інтерполу, є набагато ширшим. Постає питання про створення документу високого рівня узагальненості, що у практичній діяльності дозволить реалізувати індивідуальний підхід у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру та іншими загальнокримінальними злочинами, ускладненими „іноземним елементом”.

Бібліографічні посилання

1. Бандурка О.М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Наук.-практ. посіб. – Х., 2003.
2. Панов В.П. Международное уголовное право: Учеб. пособ. – М., 1997.

3. Савченко А.В. Кримінально-правова боротьба з тероризмом: міжнародні, національні та порівняльні аспекти // Науковий вісник Нац. академії внутр. справ України. – 2002. – № 2. – С. 168-176.

4. Офіційна Інтернет-сторінка Інтерполу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interpol.int/>.

5. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів: Затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Держкомкордону України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України від 9 січня 1997 р. № 3/1/2/5/2/2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/547806>.

6. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, від 8 листопада 1990 р.; Про ратифікацію Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України // Збірник міжнародних договорів України про правову допомогу у кримінальних справах. Багатосторонні договори. – К., 2006. – С. 389-408.

7. Користін О.Є. Відмивання коштів: теоретико-правові засади протидії та запобігання в Україні: Монографія. – К., 2007.

8. Сорок рекомендацій групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF): Затв. постановою Кабінету Міністрів України і Нац. банку України від 28.08.2001 № 1124. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=835_001.

9. RS 311.0 Code pénal suisse (Art. 354. Collaboration à des fins d'identification de personnes¹) Code pénal suisse du 21 décembre 1937 (Etat le 1er janvier 2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.admin.ch/ch/f/rs/311_0/a349.html.

Надійшла до редакції 03.02.2012

В.В. Шендрик

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.988(477)

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ

Проаналізовано погляди науковців на взаємодію оперативних підрозділів, основні форми взаємодії, зроблено критичний аналіз нормативних відомчих документів, що стосуються взаємодії оперативних підрозділів, та запропоновано напрями оптимізації взаємодії оперативних підрозділів ОВС з іншими суб'єктами попередження злочинів.

Ключові слова: попередження злочинів, суб'єкти попередження злочинів, оперативні підрозділи ОВС.

Проанализированы взгляды ученых на взаимодействие оперативных подразделений, основные формы взаимодействия, предлагается критический анализ нормативных документов, регламентирующих